

Jan Mazur *OSPPE*

**Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej:
Królowa Jadwiga. 650-lecie urodzin (Kraków – Collegium Novum
Uniwersytetu Jagiellońskiego, 7 czerwca 2024 r.)**

Rektorzy Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ) i Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie podjęli wspólną inicjatywę celem upamiętnienia 650. rocznicy urodzin królowej Jadwigi Andegaweńskiej, kanonizowanej przez papieża Jana Pawła II w dniu 8 czerwca 1997 roku. W dniu 7 czerwca 2024 roku w auli Collegium Novum UJ odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa nosząca tytuł: *Królowa Jadwiga. 650-lecie urodzin*. Na jej program złożyły się trzy sesje naukowe, z których każda kończyła się dyskusją w nawiązaniu do przedłożonych zagadnień. Pierwsza sesja dotyczyła tematu: *Ród Andegaweński*, natomiast pozostałe sesje, druga i trzecia, koncentrowały się na zagadnieniach opatrzonych tytułem: *Biografia królowej [Jadwigi]*.

Konferencja stała się okazją, by w murach prastarej Wszechnicy Jagiellońskiej przywołać w refleksji historycznej postać królowej Jadwigi. Jak wiadomo, była ona córką Ludwika Węgierskiego z dynastii Andegawenów (króla Węgier i króla Polski) i Elżbiety Bośniaczki. Natomiast matką króla Ludwika, czyli jej babką, była Elżbieta Łokietkówna, córka Władysława Łokietka, króla Polski, i siostra króla Kazimierza Wielkiego. Ponadto matka Jadwigi, Elżbieta Bośniaczka, była córką Elżbiety Kujawskiej, księżniczki gniewkowskiej z dynastii Piastów. Tak więc związki Jadwigi z Polską i polsnością są znacznie głębsze, aniżeli zdaje się to sugerować fakt jej urodzenia na Węgrzech. Warto o tym pamiętać, by mieć świadomość, iż w żyłach Jadwigi płynęła także krew polska, zmieszana oczywiście z krwią węgierską i bośniacką. W sumie dobrze się stało, że do refleksji nad 650-leciem urodzin królowej Jadwigi zaproszono historyków nie tylko z Polski, ale także z Węgier, Włoch i Francji, gdyż w ten sposób jakby podkreślona została specyfika średniowiecznej Europy. Czyż nie była ona wtedy jednością ducha bardziej niż dzisiaj w dobie funkcjonowania Unii Europejskiej?

Jeśli chodzi o naukowy przekaz konferencji, to nie sposób nie zauważyć, że jest to pierwsza międzynarodowa dysputa poświęcona tak wybitnemu królowi Polski, jakim była św. Jadwiga. Inicjatywa, o której mowa, niewątpliwie stanowi starannie uporządkowaną syntezę dotychczasowych badań historycznych na temat urodzin i dzieciństwa Jadwigi Andegaweńskiej. Uczestnicy tego spotkania mogli spojrzeć na świętą Królową przez pryzmat wiary i mądrości.

Pierwszą sesję, która skupiła się na historii rodu Andegawenów poprowadził prof. Dariusz von Guttner Sporzyński (Australian Catholic University). Podczas tej części konferencji referaty wygłosili: prof. dr Daniel Bagi (Uniwersytet Loránda Eötvösa w Budapeszcie), prof. Vinni Lucherini (Uniwersytet Fryderyka II w Neapolu), dr Judit Csákó (Węgierska Akademia Nauk) i Alde Harmand, archiwista (Toul we Francji). Goście spoza Polski przedstawili następujące tematy: *Polityka sukcesyjna węgierskich Andegawenów* (D. Bagi), *The great seal of Queen Jadwiga in the context of female gothic royal seals* (V. Lucherini), *King Louis the Great of Hungary in the Italian chronicles* (J. Csákó) i *Le surhuméral des évêques de Toul et le rational de la reine Hedwige d'Anjou de Cracovie: étude comparative* (A. Harmand).

Drugą i trzecią sesję poprowadzili kolejno: prof. Andrzej Marzec z Uniwersytetu Jagiellońskiego i o. prof. Tomasz Gałuszka OP z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Obydwa bloki tematyczne wypełnione były zagadnieniami dotyczącymi biografii królowej Jadwigi. Swoje referaty przedłożyli profesorowie: ks. bp Jan Kopiec z Uniwersytetu Opolskiego oraz Stanisław Andrzej Sroka i Krzysztof Ożóg z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Oto tematy ich wystąpień: *Patronka królowej Jadwigi* (bp J. Kopiec), *Kiedy urodziła się królowa Jadwiga?* (prof. S. Sroka) i *Królewskie rządy Jadwigi Andegaweńskiej w Polsce* (prof. K. Ożóg).

Ponadto dr hab. Tomasz Graff, prof. UPJPII zaprezentował temat: *Relacje królowej Jadwigi z episkopatem metropolii gnieźnieńskiej i halickiej*, dr hab. Anna Zajchowska-Bołtromiuk, prof. Polskiej Akademii Nauk wygłosiła referat nt. *Henryka Bitterfelda wizja świętości królowej Jadwigi. Wokół listu dedykacyjnego „De vita contemplativa et activa”*, dr Jakub Turek (mediewista, absolwent Uniwersytetu Warszawskiego) przedłożył kwestię zatytułowaną: *Czy Henryk Bitterfeld napisał dla królowej Jadwigi żywot świętej Jadwigi Śląskiej? (Dominikanie na dworze Jadwigi Andegaweńskiej)*.

Warto jeszcze wspomnieć o dwóch interesujących wystąpieniach w końcowej części konferencji. Ks. Andrzej Bruździński, prof. UPJPII podjął zagadnienie: *XVI- i XVII-wieczna hagiografia św. Jadwigi. Kształt i bezdroża*. Natomiast dr Dariusz Niemiec z Uniwersytetu Jagiellońskiego zmierzył się z tematem: *Dzieje grobu św. Jadwigi okiem archeologa*.

Trzeba przyznać, że inicjatywa konferencji została starannie przemyślana, dobrze zaplanowana i pomyślnie zrealizowana. Św. Jadwiga Andegaweńska jest wszakże jedną z najważniejszych postaci, której Akademia Krakowska (Uniwersytet Jagielloński) zawdzięcza swój rozwój. W 1397 roku Królowa uzyskała bowiem zgodę papieża Bonifacego IX na utworzenie fakultetu teologicznego. Zadbala też o podstawy materialne uczelni, zapisując jej swoje suknie i klejnoty. Dziś misję tegoż Wydziału realizuje Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie.

Tak więc słowa wdzięczności i wielkiego uznania należą się tym wszystkim, którzy, organizując tę konferencję, przywołali pamięć o królowej, której

pełna tytułatura po koronacji 16 października 1384 roku brzmiała: *Hedvigis Dei gratia regina Poloniae, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Pomoranieque domina et heres* (Jadwiga z Bożej łaski królowa Polski, a także pani i dziedziczka ziem krakowskiej, sandomierskiej, sieradzkiej, łęczycyckiej, kujawskiej i pomorskiej), a w wersji skróconej: *Serenissima princeps domina Hedviga regina Poloniae* (Najjaśniejsza wielka pani Jadwiga, królowa Polski) lub *Hedvigis regina Poloniae* (Jadwiga, królowa Polski). Po zawarciu małżeństwa z Władysławem Jagiełłą w dniu 18 lutego 1386 roku do tytułatury polskiej Jadwigi dodawano tytułaturę litewską i ruską po mężu: *Hedvigis regina Poloniae, principisque Lithuanie suprema et heres Russiae* (królowa Polski oraz najwyższa księżna Litwy i dziedziczka Rusi). W latach 1395-1397 Jadwiga używała ponadto tytułu: *heres Ungariae* (dziedziczka Węgier) (cyt. za: J. Wyrozumski, *Królowa Jadwiga*, Kraków 1997, s. 92).

Oby *Hedvigis regina Poloniae* zawsze obecna była w życzliwej pamięci Uniwersytetu Jagiellońskiego, pełniąc rolę jego symbolicznej jedności z Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie! Wypada żywić nadzieję, że konferencja, o której mowa, wpisała się we wspólną posługę naukowego myślenia, będącą dla jednych jedynie wysiłkiem *pro publico bono*, dla innych zaś także przedsięwzięciem *propter regnum caelorum*.

Na zakończenie konferencji zapowiedziano publikację wygłoszonych referatów w czasopiśmie wydawanym przez Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII „*Folia Historica Cracoviensia*”. To dobry pomysł! Niechby organizatorom udało się go urzeczywistnić, wszak konferencja była interesującym podsumowaniem dotychczasowej wiedzy dotyczącej św. królowej Jadwigi.